Annual Report of DAPST-2025

The Development Action Plan for Scheduled Tribes (DAPST), formerly known as the Tribal Sub Plan (TSP), is a flagship initiative of the Government of India aimed at improving the socio-economic status of Scheduled Tribe (ST) communities through targeted developmental interventions. ICAR-Central Institute for Cotton Research, Nagpur implemented the DAPST/TSP programme during 2025-26 with a focused approach toward enhancing agricultural productivity, income generation, sustainability and livelihood security of tribal farming communities. The programme was designed to integrate modern agricultural technologies with traditional tribal farming knowledge in order to promote environmentally sustainable and economically viable farming systems. Special emphasis was placed on improving productivity of major crops such as cotton, paddy and vegetables through scientific cultivation practices, adoption of improved varieties, and better pest and nutrient management strategies. The initiative aimed not only at increasing farm output and improving the livelihood but also at strengthening resilience against climate variability and market uncertainties. A series of capacity-building and skill development programme were conducted for tribal farmers. These included structured training sessions on improved crop production technologies, Integrated Pest and Disease Management (IPDM), soil health management, water conservation techniques, and climate-resilient farming practices. Exposure visits to research farms and progressive farmers' fields were organized to provide practical learning experiences. Stakeholders training in agribusiness, value addition and conservation farming were also delivered to enhance livelihood diversification opportunities. Personal safety training on proper handling of agrochemicals and safe operation of farm machinery was provided to ensure the well-being of farmers.

Women empowerment formed a central component of the programme. Self-Help Groups (SHGs) were formed and strengthened to encourage active participation of tribal women in agricultural and allied activities. Capacity-building programme focusing on financial literacy, leadership skills, cooperative management, and entrepreneurship were organized. Efforts were made to facilitate access to institutional credit and market linkages to improve the earning potential of women farmers. These initiatives contributed significantly toward enhancing financial independence and decision-making capacity among tribal women. Under the programme, essential agricultural inputs like high-quality seeds of paddy and Chickpea seeds were distributed to eligible Scheduled tribes' farmers to support improved farming practices. Bio-fertilizers, organic pesticides, and N: P: K fertilizers were distributed to improve soil fertility and crop productivity. Pest control pheromone traps with pectin lure were provided to strengthen eco-friendly pest management practices. In addition, lapeta pipes, battery-cum hand-operated sprayers, cotton picking bags, tarpaulins, vermiculture vermibeds and rechargeable torches were distributed to enhance farming efficiency and improve overall quality of life.

In accordance with national directives, ICAR-CICR, Nagpur observed "Janjatiya Gaurav Varsh Pakhwada" to commemorate the 150th birth anniversary of Bhagwan Birsa Munda, from 1st November to 15th November 2025 to honour the rich cultural heritage, social

contributions and sacrifices of tribal communities. During this period, special awareness programme were organized to disseminate information about government schemes for tribal welfare and agricultural development. Farmer-scientist interaction meetings were conducted to address field-level challenges and provide scientific solutions. The event witnessed active participation of tribal farmers, women SHGs members, scientists and extension personnel. The programme began with paying tribute to tribal freedom fighters and leaders in recognition of their invaluable contribution to nation-building. Senior officials emphasized the importance of inclusive agricultural development and the role of scientific institutions in empowering tribal communities. An exhibition showcasing improved cotton varieties, IPDM technologies and sustainable farming models was organized. Agricultural inputs and educational materials were distributed during the event. The overall impact of the DAPST/TSP programme during 2025-26 has been significant. The adoption of integrated pest and disease management techniques contributed to reduced crop losses and healthier produce. The promotion of organic farming and conservation practices strengthened long-term sustainability and soil health. Women beneficiaries experienced enhanced financial independence through SHGs participation and agribusiness engagement. The programme also contributed to improved awareness, confidence and technological adoption among tribal farmers. In conclusion, the implementation of the Development Action Plan for Scheduled Tribes (DAPST/TSP) and the observance of "Janjatiya Gaurav Varsh Pakhwada 2025" by ICAR-CICR, Nagpur have substantially contributed toward the socio-economic upliftment of Scheduled Tribe farming communities and sensitized the social and nation building contributions of tribal leaders and social reformers. The initiative has strengthened inclusive growth, sustainable agricultural development, women empowerment, and livelihood security. The institute remains committed to continuing focused interventions for tribal welfare in alignment with the vision and priorities of the government of India.

Database of training programme conducted under DAPST during 2025 (January-December)

Sr. No.	Name of training	Description of activity	No. of participants		Total	Date of training	Duration of training (Days)	Venue	Name of Coordinator
			Male	Female					
1.	"Exposure Visit cum Input Distribution" program	Distribution of plastic milk can (30 Ltr) 1 number and mineral lick blocks 4 to each farmer	20	01	21	30-01-2025	1 Day	ICAR-CICR, Nagpur	Dr. D.T. Nagrale, Dr. UV Galkate
2.	"Farmer's Training cum Moong Seeds Distribution" Program	Distribution of Moong seeds of Sikha IPM-410, *Pseudomonas fluorescens* formulation	29	01	30	11-03-2025	1 Day	Krishi Vigyan Kendra (KVK), Sonapur, Dist.-Gadchiroli	Dr. D. T. Nagrale, Dr. U. V. Galkate
3.	The "Awareness Camp on Pest Management Cotton" Program	Awareness on pest management in cotton	50	-	50	16-04-2025	1 Day	Village-Salaimendha Taluka-Hingna, Dist.-Nagpur	Dr. D.T. Nagrale, Dr. U.V. Galkate
4.	"Awareness Camp cum Exposure Visit" program	Briefed on various ongoing initiatives and technological interventions in cotton	55	15	70	18-05-2025	1 Day	Kavayatri Suresh Bhat Auditorium, Nagpur	Dr. D.T. Nagrale, Dr. U.V. Galkate
5.	One day "Farmer's Training cum Critical Input Distribution "program	Distribution of improved paddy seeds var. (PKV-Sadhana) and *Metarrhizium* Bio-pesticide Formulation	38	12	50	10-06-2025	1 Day	Village-Kidangipar Dist.-Gondia	Dr. D.T. Nagrale
6.	One day "Farmer's Training cum Paddy and Dhaincha Seeds Distribution" program	Distribution of paddy seeds of PKV-Tilak, PDKV- Sindewahi-2001 and Dhaincha seeds	62	13	75	23-06-2025	1 Day	KVK, Sonapur, Dist.-Gadchiroli	Dr. D.T. Nagrale, Dr. S.H. Thube Dr. U.V. Galkate
7.	One Day "Farmers Training cum Inputs Distribution" Program	Distribution of Tarpaulin, N:P:K(18:18:18), Rechargeable Torch, Lapeta Pipe and Phosphate Solubilizing Bacteria	55	05	60	04-07-2025	1 Day	Training hall, ICAR-CICR, Nagpur	Dr. D.T. Nagrale, Dr. S.H. Thube Dr. U.V. Galkate

8.	One Day "Farmers Training cum Inputs Distribution" Program	Distribution of Tarpaulin, N:P:K (18:18:18), Rechargeable Torch, Lapeta Pipe and Phosphate Solubilising Bacteria	55	05	60	04-07-2025	1 day	Training Hall, ICAR-CICR, Nagpur	Dr. D.T. Nagrale, Dr. S.H. Thube Dr. U.V. Galkate
9.	One Day "Farmers Training cum Inputs Distribution" Program	Distribution of Spray pump, neem oil, spray protection kit, N:P:K (18:18:18), rechargeable torch, and phosphate solubilising bacteria	35	05	40	25-08-2025	1 day	Taluka Agriculture Office, Armori, Dist.-Gadchiroli	Dr. DT. Nagrale, Dr. S.H. Thube Dr. P.B. Deulkar
10.	One day "Exposure visit cum input distribution" program	Distribution of spray pump, neem oil, spray protection kit, N:P:K (18:18:18), rechargeable torch, and phosphate solubilising bacteria	07	02	09	28-8-2025	1 day	ICAR-CICR, Nagpur	Dr. D.T. Nagrale, Dr. S.H. Thube
11.	One day "Farmer's Training cum input Distribution" program	Distribution of Battery Operated Sprayer, Rechargeable torch, Chemical spray protection kits, *Trichoderma viride* 1 %, water-soluble fertilizers (18:18:18 NPK)	36	09	45	01-09-2025	1 day	Village-Bamhanpeth Taluka-Chamorshi, Dist.-Gadchiroli	Dr. D.T. Nagrale, Dr. P.B. Deulkar Mr. Narayan Borkar
12.	One day "Farmer's Training cum input Distribution" program	Distribution of Battery Operated Sprayer, Rechargeable torch, Tarpaulin, Chemical spray protection kits, *Trichoderma viride*, water-soluble fertilizers (19:19:19 NPK)	33	12	45	16-09-2025	1 day	Village-Sadagadh Taluka- Saoli Dist.-. Chandrapur	Dr. P.B. Deulkar Mr. Narayan Borkar
13.	One day "Farmer's Training cum input Distribution" program	Distribution of Lapeta pipe, Rechargeable torch, Tarpaulin, Chemical spray	33	12	45	22-09-2025	1 day	Village-Belkheda Taluka - Achalpur	Dr. D.T.Nagrale

		protection kits, *Trichoderma viride*, water-soluble fertilizers (18:18:18NPK)						Dist.-Amravati	
14.	One day "Farmer's Training cum Gram Seeds Distribution" program	Chickpea seeds (Jaki-9218), Neem oil, *Trichoderma viride* 1 %, Pheromone trap and Pectino lure	43	12	55	17-10-2025	1 Day	Village-Nimdari Taluka-Achalpur Dist.-Amravati	Dr. D.T. Nagrale
15.	Celebration of "Janjatiya Gaurav Diwas 2025" with inauguration of "Janjatiya Gaurav Varsh Pakhwada"	Celebrated "Janjatiya Gaurav Diwas 2025" on dated 1-11-2025 to commemorate the 150th Birth anniversary of Bhagwan Birsa Munda	31	15	46	01-11-2025	1 Day	Village-Lendezari and Vitpur Taluka-Tumsar, Dist.-Bhandara	Dr. D.T. Nagrale Er. N.T. Borkar
16.	Celebration of "Janjatiya Gaurav Diwas 2025" and awareness camp	Highlighted the activity "Education and Skill Development" for tribal communities in India under the pakhwada theme with special education focused program	43	12	55	02-11-2025	1 Day	Village- Ghoti (Ramjan) Taluka-Tumsar, Dist.-Bhandara	Dr. D.T. Nagrale Er. N.T. Borkar
17.	Celebration to mark "Janjatiya Gaurav Diwas 2025"	Highlighted special focus on Self-Help Groups (SHGs), startup initiatives and specialized tribal product branding and marketing programs	38	12	50	03-11-2025	1 Day	Village-Nimdari, Taluka-Achalpur, Dist.-Amravati	Er. N.T. Borkar Dr. P.B.Deulkar
18.	"Janjatiya Gaurav Diwas 2025 and farmers' awareness program	Highlighted the activity "Health and Wellness: Health Units, Nutrition, AYUSH, Disease Screening" organized under the Pakhwada theme, with a special focus on government initiatives like National Health	38	02	40	04-11-2025	1 Day	Village-Pimpalkhuta, Taluka-Achalpur, Dist.-Amravati	Er. N.T. Borkar Dr. P.B.Deulkar

		Mission (NHM							
19.	CICR celebrated "Janjatiya Gaurav Varsh Pakhwada" and organized a farmers' awareness programme	Emphasized the activity "Art GI-tagged crafts etc.," for tribal communities	43	03	46	05-11-2025	1 Day	Village-Kalwit Taluka-Achalpur, Dist.-Amravati	Er. N.T. Borkar Dr.P.B.Deulkar
20.	"Janjatiya Gaurav Varsh Pakhwada" and conducted a farmers' awareness programme	Emphasized the activity "Culture & Heritage: Digital Tribal etc.,"	74	18	92	06-11-2025	1 Day	Village-Churni, Taluka-Chikhaldara, Dist.-Amravati	Dr. S.H. Thube
21.	"Janjatiya Gaurav Varsh Pakhwada" with a farmers' awareness programme	Highlighted the significance of the activity "Infrastructure Development" focused on the advancement of tribal communities	37	12	49	07-11-2025	1 Day	Village-Vastapur, Taluka-Chikhaldara, Dist.-Amravati	Dr. S.H. Thube
22.	"Janjatiya Gaurav Varsh Pakhwada" and organized a farmers' awareness programme	Emphasized the activity "Governance and institutional strengthening" for tribal communities	22	25	47	08-11-2025	1 Day	Village-Jamlivan, Taluka-Chikhaldara, Dist.-Amravati	Dr. S.H. Thube
23.	"Janjatiya Gaurav Diwas 2025" and organized a farmers' awareness program	"Awareness of on-going schemes and field presence" conducted under the Pakhwada theme, with a special emphasied on government initiatives like Pradhan Mantri Janjatiya Unnat Gram Abhiyan (PM-JUGA)	36	22	58	09-11-2025	1 Day	Village-Ukhali, Taluka- Hingna, Dist.-Nagpur	Dr. D.T. Nagrale Er. N.T. Borkar
24.	"Janjatiya Gaurav Diwas 2025" and conducted farmers awareness camp	Emphasize of the activity "Digital Inclusion and Sustainable Development" for tribal communities	38	38	76	10-11-2025	1 Day	Village-Bothali (Thana), Taluka-Umred, Dist.- Nagpur	Dr. D.T. Nagrale
25.	"Janjatiya Gaurav Varsh Pakhwada" and organized a farmers' training programme	"Educational initiatives that highlight the legacy of tribal freedom fighters" for the	53	29	82	11-11-2025	1 Day	Village Chi.(Botoni), Taluka-Maregaon, Dist.-Yavatmal	Dr. D.T. Nagrale

		development							
26.	"Janjatiya Gaurav Varsh Pakhwada" and organized a farmers' awareness programme	"Public Awareness Campaigns in area with predominantly tribal population"	31	0	35	12-11-2025	1 Day	Village-Koregaon, Taluka-Armori, Dist.-Gadchiroli	Dr. D.T. Nagrale Dr. Suhas Karkute
27.	"Janjatiya Gaurav Varsh Pakhwada" with a farmers' training program	"Hold tribal agri-entrepreneurship summits connecting farmers and agri-start-ups"	47	10	57	13-11-2025	1 Day	Village-Dhannur, Taluka-Mulchera, Dist.-Gadchiroli	Dr. D.T. Nagrale Dr. Suhas Karkute
28.	"Janjatiya Gaurav Varsh Pakhwada" and hosted farmers awareness program	"Sensitized to establish tribal farmers 'markets for direct sale of produce"	34	10	44	14-11-2025	1 Day	village-Mutnur, Taluka-Chamorshi, Dist.-Gadchiroli	Dr. D.T. Nagrale Dr. Suhas Karkute
29.	"Janjatiya Gaurav Diwas 2025" and organized a farmers awareness program	Encouraged to set up seed banks to preserve indigenous crop varieties"	53	16	69	15-11-2025	1 Day	Village-Nimgaon (Rangi), Taluka-Dhanora, Dist.-Gadchiroli	Dr. D.T. Nagrale Dr. Suhas Karkute
30.	One "Day Farmers Training cum Input Distribution" Program	Distribution of N:P:K:, lappet pipe, Trichoderma, PSB, Vermibed	52	19	71	29-12-2025	1 day	Village-Nimkund Taluka-Achalpur, Dist. Amravati	Dr. D.T. Nagrale Er. N.T. Borkar
31.	One "Day Farmers Training cum Input Distribution" Program	Distibution of N:P:K:, lappet pipe, Trichoderma, PSB, Tarpaulin, Propiconazole	50	05	55	30-12-2025	1 day	Village-Bhulori, Taluka-Chikhaldara Dist.-Amravati	Dr. D.T. Nagrale Er. N.T. Borkar

Activities Photos

विकसित कृषी संकल्प अभियान अंतर्गत किसान संमेलन

News Coverage

तालुका कृषी अधिकारी कार्यालयात कार्यशाळा

आरमोरी : भारतीय कृषी अनुसंधान परिषद–केंद्रीय कापूस संशोशन संस्था, नागपूर यांच्या वतीने नुकतेच तालुका कृषी अधिकारी कार्यालय, आरमोरी येथे एकदिवसीय शेतकरी प्रशिक्षण, कार्यशाळा व कृषी उपयोगी निविष्ठा वितरण कार्यक्रम केंद्र शासन पुरस्कृत अनुसुचित जमाती विकास कृती आराखडा या अंतर्गत आयोजित करण्यात आला. यामध्ये आरमोरी तालुका कृषी अधिकारी नीलेश गेडाम, मंडळ कृषी अधिकारी सचिन नाकाडे, केंद्रीय कापूस संशोशन संस्थेचे योजना समन्वय अधिकारी डॉ. दीपक नगराळे, वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. शिवाजी ठुबे, डॉ. पि.बी. देउळकर, आर. एम. रामटेके, सारंग श्रीरामे, आदी उपस्थित होते. सर्वप्रथम कार्यक्रमाची सुरुवात कृषी क्रांतीचे प्रणेते माजी मुख्यमंत्री स्व. वसंतराव नाईक यांचे प्रतिमेचे पुजन करून करण्यात आली. कार्यक्रमाचे संचालन व आभार मुख्य तांत्रिक अधिकारी आर.एम.रामटेके यांनी केले. याप्रसंगी डॉ. शिवाजी थुबे यांनी धान पिकातील कीड नियंत्रण, डॉ. दीपक नगराळे यांनी धान पिकातील मुख्य रोग व एकात्मिक व्यवस्थापन, डॉ. पि.बी.देऊळकर यांनी शेळीपालन, आणि तालुका कृषी अधिकारी नीलेश गेडाम यांनी कृषी विभागातील नव–नविन योजना, तर आर. एम. रामटेके यांनी नैसर्गिक व सेंद्रिय शेती कशी करावी यावर मार्गदर्शन केले. यावेळी कासवी येथील अनुसूचित जमाती समुहातील शेतकऱ्यांना कृषी साहित्याचे वितरण करण्यात आले.

देशोन्नती

शेतकऱ्यांसाठी कृषी प्रशिक्षण व निविष्ठा वितरण कार्यक्रम

देशोन्नती वृत्तसंकलन

पोहरा पुर्णा : भारतीय कृषी अनुसंधान परिषद केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था, नागपूर यांच्यावतीने नुकतेच बेलखेडा (अचलपूर) येथे एकदिवसीय शेतकरी प्रशिक्षण, कार्यशाळा व कृषी उपयोगी निविष्ठा वितरण कार्यक्रम केंद्र शासन पुरस्कृत अनुसूचित जमाती विकास कृती आराखडा या योजनेंतर्गत आयोजित करण्यात आले.

यामध्ये केंद्रीय कापूस संशोधन संस्थेचे योजना समन्वय अधिकारी व वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. दीपक नगराळे, अचलपूर तालुका कृषी अधिकारी अक्षय क्षीरसागर, श्रीमती मनीषा ठाकरे, मंडळ कृषी अधिकारी, निशांत इंगळे, सहायक तंत्रज्ञान व्यवस्थापक आत्मा, आर. एम. रामटेके, वरिष्ठ तांत्रिक सहायक, श्रीमती मंगलाबाई पाटणकर सरपंचा, सारंग श्रीरामे, वाय. पी. १ तसेच बेलखेडा गावातील मोठ्या संख्येने महिला व पुरुष शेतकरी यांचा सहभाग होता. कार्यक्रमाचे संचालन वरिष्ठ तांत्रिक सहायक आर. एम. रामटेके यांनी केले. कार्यक्रमादरम्यान डॉ. दीपक नगराळे यांनी कपाशी पिकातील मुख्य कीड व रोगांचे एकात्मिक व्यवस्थापन, अक्षय क्षीरसागर यांनी कृषी विभागातील नवनवीन योजना, सोबतच आर. एम. रामटेके यांनी कपाशीतील तण नियंत्रण व खत व्यवस्थापन यावर सविस्तर मार्गदर्शन केले.

यावेळी बेलखेडा येथील अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांना कृषी निविष्ठांचे वितरण करण्यात आले. यामध्ये टार्च, ताडपत्री, लपेटा पाईप, विद्राव्य खते व फवारणी संरक्षण संच यांचे शेतकऱ्यांना वाटप करण्यात आले. कार्यक्रमाच्या शेवटी निशांत इंगळे यांनी आभार प्रदर्शन केले.

Amravati Edition
Sep 24, 2025 Page No. 7
Powered by: erelego.com

नवराष्ट्र
www.navarashtra.com

शेतकऱ्यांना उन्हाळी मूग बियाण्याचे वाटप

कृषी विज्ञान केंद्राने घेतला पुढाकार

कृषी

गडचिरोली, ब्युरो. केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था नागपूर द्वारा व कृषी विज्ञान केंद्र सोनापूर-गडचिरोली यांच्या सहकार्याने जिल्ह्यातील अनुसूचित जमाती शेतकऱ्यांसाठी 'शेतकरी प्रशिक्षण व मूग बियाणे वितरण' कार्यक्रमाचे आयोजन 11 मार्च रोजी कृषी विज्ञान केंद्र सोनापूर-गडचिरोली येथे करण्यात आले होते.

यावेळी कृषी उपयोगी निविष्टा म्हणून मूग बियाणे आणि जैविक खते उपस्थित अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांना वितरित करण्यात आले. कार्यक्रमास संस्थेचे समन्वय अधिकारी व वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. दीपक नगराळे, नागपूर येथील विषय तज्ज्ञ डॉ. उल्हास गळकाटे, कृषी विज्ञान केंद्र, विषयतज्ञ निलीमा पाटील, विषयतज्ञ पुष्पक बोथीकर, विषयतज्ज्ञ डॉ. पी. एन. चिरडे, विषयतज्ज्ञ नरेश बुद्धेवार उपस्थित होते. प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे संयोजक डॉ. दीपक नगराळे यांनी अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांच्या सर्वांगीण विकासाकरीता असलेल्या केंद्र शासन पुरस्कृत अनुसूचित जमाती विकास कृती आराखडा योजनेच्या उद्दिष्टांविषयी माहिती दिली. प्रगत कृषी तंत्रज्ञान आणि शाश्वत पद्धतींद्वारे आदिवासी शेतकऱ्यांना सक्षम बनवण्यासाठी या योजनेचे महत्त्व अधोरेखित केले. मूग, धान, कपाशी तसेच जिल्ह्यातील इतर महत्वाच्या पिकांचे आरोग्य राखण्यासाठी विविध रोग व्यवस्थापन पद्धतीद्वारे पीक व्यवस्थापन कसे करावे यावर मार्गदर्शन केले. डॉ. उल्हास गळकाटे यांनी उन्नत पशुखाद्याचे फायदे व महत्त्व, पशुंचे आरोग्य आणि दूध उत्पादन वाढवण्यासाठी वेळोवेळी लसीकरणाचे महत्त्व विषद केले. बोथीकर यांनी कपाशी व मूग पिकावरील प्रमुख किडींबद्दल सविस्तर ओळख करून त्यांचे एकात्मिक व्यवस्थापन कसे करावे, यावर मार्गदर्शन केले. डॉ. प्रितम चिरडे यांनी मूग पेरण्याची पद्धत आणि त्याचे उन्नत व्यवस्थापन कसे करा, याबाबत शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी सारंग श्रीरामे तसेच सर्व कर्मचारी व विषयतज्ज्ञांनी सहकार्य केले. यावेळी गडचिरोली जिल्ह्यातील एकूण 30 अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांनी कार्यक्रमाचा लाभ घेतला.

Gadchiroli Plus Edition
Mar 19, 2025 Page No. 2
Powered by: Navarashtra.com

देशोन्नती

आरमोरी येथे शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण

आरमोरी - भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद - केंद्रीय कापूस संशोशन संस्था, नागपुर यांच्यावतीने नुकतेच तालुका कृषी अधिकारी कार्यालय, आरमोरी येथे एकदिवसीय शेतकरी प्रशिक्षण, कार्यशाळा व कृषी उपयोगी निविष्ठा वितरण कार्यक्रम केंद्र शासन पुरस्कृत अनुसुचित जमाती विकास कृती आराखडा या अंतर्गत आयोजित करण्यात आला. यामध्ये आरमोरी तालुका कृषी अधिकारी निलेश गेडाम, मंडळ कृषी अधिकारी सचिन नाकाडे,केंद्रीय कापूस संशोशन संस्थेचे योजना समन्वय अधिकारी डॉ. दिपक नगराळे, डॉ . शिवाजी ठुबे, डॉ. पि.बी. देउळकर, आर. एम. रामटेके, सारंग श्रीरामे आदी मान्यवर उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे संचालन करून आभार मुख्य तांत्रिक अधिकारी आर.एम.रामटेके यांनी मानले.

Gadchiroli Edition
Aug 27, 2025 Page No. 3
Powered by: erelego.com

लोकमत

केंद्रीय कापूस संशोधन संस्थेंतर्गत आदिवासी शेतकऱ्यांना बियाणांचे वाटप

पिकांच्या उत्पादन वाढीवर मार्गदर्शन : ५० शेतकऱ्यांना मिळाला योजनेचा लाभ

लोकमत न्यूज नेटवर्क

प्राप्त झालेल्या बियाणांस उपस्थित शेतकरी आणि अधिकारी.

गोंदिया : केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था नागपूर द्वारा व कृषी विज्ञान केंद्र हिवरा यांच्या सहकार्याने जिल्ह्यातील अनुसूचित जमाती शेतकऱ्यांसाठी 'शेतकरी प्रशिक्षण व सुधारित धान बियाणे वितरण' कार्यक्रम १० जून रोजी किडंगीपार येथे आयोजित करण्यात आला होता. यावेळी सुधारित धान बियाणे आणि जैविक कीडनाशक अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांना वितरित करण्यात आले.

यावेळी संस्थेचे समन्वय अधिकारी व वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. दीपक नगराळे, वरिष्ठ शास्त्रज्ञ विशाल उबरहंडे, मनोज भोमटे, सुजित कुंभरे, दिनेश भरडे व अशोक उइके उपस्थित होते.

डॉ. दीपक नगराळे यांनी विशेषतः अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांच्या सर्वांगीण विकासाकरिता असलेल्या केंद्र शासन पुरस्कृत अनुसूचित जमाती विकास कृती आराखडा योजनेच्या उद्दिष्टांची सविस्तर माहिती दिली. त्यांनी प्रगत कृषी तंत्रज्ञान आणि शाश्वत पद्धतीद्वारे आदिवासी शेतकऱ्यांना सक्षम बनवण्यासाठी या योजनेचे महत्त्व सांगितले.

धान तसेच जिल्ह्यातील इतर महत्त्वाच्या पिकांचे आरोग्य राखण्यासाठी विविध रोग व्यवस्थापन पद्धतीद्वारे पीक व्यवस्थापन कसे करावे यावर सविस्तर मार्गदर्शन केले. कृषी विज्ञान केंद्राचे प्रमुख विशाल उबरहंडे यांनी धान पिकातील व शेतीतील यांत्रिकीकरणाचे महत्त्व विशद केले. मनोज भोमटे यांनी धान पेरण्याची पद्धत आणि त्याचे उन्नत व्यवस्थापन कसे करावे याबद्दल उपस्थित शेतकऱ्यांना महत्व पटवून दिले.

कार्यक्रमासाठी सुजित कुंभरे, ग्रामपंचायत किडंगीपार व कृषी विज्ञान केंद्र येथील सर्व कर्मचाऱ्यांनी सहकार्य केले. यावेळी गावातील एकूण ५० अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांना प्रत्येकी पीडीकेवी-साधना (३० किलो) व मेटारहिझियम जैविक कीडनाशक (१ लिटर) खरीप हंगामासाठी वाटप करण्यात आले.

Hello Gondia
Page No. 3 Jun 12, 2025
Powered by: erelego.com

TheHitavada
Nagpur City Line | 2025-07-08 | Page- 5
ehitavada.com

ICAR-CICR organises training programme for ST farmers

■ Staff Reporter

The farmers at the training programme.

THE ICAR-Central Institute for Cotton Research (CICR) organised a one-day 'Farmers Training cum Input Distribution' programme for scheduled tribes (STs) farmers of Bhandara district.

VN Waghmare, in his keynote address, gave a talk on the emerging challenges in cotton and paddy cultivation and integrated disease and pests management. DT Nagrale, coordinator, explained the Development Action Plan for Scheduled Tribes(DAPST) scheme and spoke on the procedure of seed treatment in disease management. Ramkrushna explained the improved paddy and cotton cultivation practice. SH Thube guided farmers on biological control measures for managing pests. Further, UV Galkate explained the significance of animal feed.

Next, tarpaulin, lapeta pipe, etc, were distributed to 60 tribal farmers. Additionally, spray protection kits were also distributed to each ST farmer.

Powered by Bharati Web

देशोन्नती

आदिवासी शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण व कृषि निविष्ठाचे वितरण

केंद्रीय कापूस संशोधन संस्थेचा अभिनव उपक्रम

देशोन्नती वृत्तसंकलन

लोहारा(गायमुख) : भारतीय कृषी अनुसंधान प. केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था नागपूर द्वारा भंडारा जिल्ह्यातील अनुसूचित जमातीच्या शेतकऱ्यांसाठी 'शेतकरी प्रशिक्षण व कृषी निविष्ठा वितरण' कार्यक्रमाचे आयोजन दि. ४ जुलै रोजी केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था, नागपूर येथे करण्यात आले.

यावेळी अनुसूचित जमाती विकास कृती आराखडा योजनेअंतर्गत कृषी उपयोगी निविष्टा व साहित्य ताडपत्री, लपेटा पाईप, टॉर्च, विद्राव्य जीवाणू जैविक खत तसेच भा. कृ. अनु. प.- अखिल भारतीय समन्वयीत कापूस संशोधन परियोजना- आदिवासी उपयोजना अंतर्गत फवारणी संरक्षण संच उपस्थित अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांना वितरित करण्यात आले. याप्रंसगी केंद्रीय कापूस संशोधन संस्थेचे संचालक डॉ. व्ही. एन. वाघमारे, संस्थेचे माजी संचालक डॉ. एम. एस. कैरों, डॉ. बी. एम. खादी, डॉ. गणेश बेहेरे, विभाग प्रमुख (पिक संरक्षण विभाग) डॉ. दिपक नगराळे, समन्वय अधिकारी व वरिष्ठ शास्त्रज्ञ (वनस्पती रोगशास्त्र) डॉ. रामकृष्णा, वरिष्ठ शास्त्रज्ञ (कृषीशास्त्र) डॉ. उल्हास गलकाटे, विषय तज्ञ (पशुवैद्यकीय शास्त्र) डॉ. शिवाजी ठुबे, वरिष्ठ शास्त्रज्ञ (कीटकशास्त्र) सुजित कुंभरे, तंत्र अधिकारी के. वेदव्यास, (वैयक्तिक सहाय्यक) के. का. सं. सं. नागपूर आदी मान्यवर प्रामुख्याने उपस्थित होते. कार्यक्रमाच्या सुरुवातीला प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे संयोजक डॉ. दिपक नगराळे यांनी विशेषतः अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांच्या सर्वांगीण विकासाकरीता असलेल्या केंद्र शासन पुरस्कृत अनुसूचित जमाती विकास कृती आराखडा योजनेच्या उद्दिष्टांविषयी सविस्तर माहिती उपस्थित शेतकऱ्यांना दिली. त्यांनी प्रगत कृषी तंत्रज्ञान आणि शाश्वत पद्धतींद्वारे आदिवासी शेतकऱ्यांना सक्षम बनवण्यासाठी या योजनेचे महत्त्व अधोरेखित केले आणि धान, कापूस तसेच जिल्ह्यातील इतर महत्वाच्या पिकांचे आरोग्य राखण्यासाठी विविध रोग व्यवस्थापन पद्धतीद्वारे पीक व्यवस्थापन कसे करावे यावर सविस्तर मार्गदर्शन केले. संचालक डॉ. व्ही. एन. वाघमारे यांनी उत्पादन वाढीसाठी, पिकांची फेरपालट, मातीची पोत सुधारणी, खतांचा संतुलित वापर, कीड व रोगांचे शाश्वत व्यवस्थापन यावर मार्गदर्शन केले. प्रशिक्षण कार्यक्रमादरम्यान, शेतकऱ्यांशी सुधारित पेरणी पद्धती, खत आणि पोषक तत्वांचे व्यवस्थापन, तणनाशकांचा वापर, कापूस आणि भात पिकातील कीटक आणि रोग व्यवस्थापन तसेच पशुपालन, गुरांमध्ये खाद्य आणि लसीकरण इत्यादींवर तज्ञ आणि शास्त्रज्ञांनी संवाद साधला आणि मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाच्या यशस्वी आयोजनात व शेतकऱ्यांच्या नोंदणीसाठी तंत्र अधिकारी सुजित कुंभरे, वाय. पी.-१, के. का. सं. सं., नागपूर सारंग श्रीरामे यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. यावेळी तुमसर तालुक्यातील खापा खुर्द आणि सितेकसा गावातील एकूण ६० अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांना कृषी निविष्ठांचे वितरण करण्यात आले.

Bhandara Edition
Jul 07, 2025 Page No. 3
Powered by: erelego.com

देशोन्नती

आदिवासी शेतकऱ्यांना उन्हाळी मुंग बियाणे वितरण

केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था, कृषी विज्ञान केंद्राचा उपक्रम

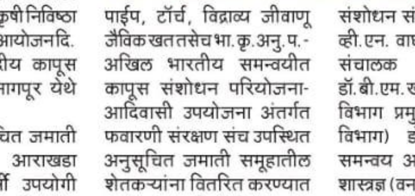

गडचिरोली - केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था आणि कृषी विज्ञान केंद्र, सोनापूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने अनुसूचित जमातीतील शेतकऱ्यांसाठी शेतकरी प्रशिक्षण व उन्हाळी मुंग बियाणे वितरण कार्यक्रमाचे आयोजन कृषी विज्ञान केंद्र, सोनापूर गडचिरोली येथे आयोजित केला होता.

या उपक्रमाअंतर्गत शेतकऱ्यांना कृषी उपयोगी निविष्ठा, मुंग बियाणे आणि जैविक खते वितरित करण्यात आले. कार्यक्रमात वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. दिपक राके, विषय तज्ञ डॉ. उल्हास काटे, डॉ. निलीमा पाटील, डॉ. पी. एन. चिरते, बोथीकर आणि हवामान तज्ञ सुतार आदी मान्यवर उपस्थित होते.

कार्यक्रमात डॉ. दिपक नगराळे यांनी केंद्र शासनाच्या अनुसूचित जमाती विकास कार्यक्रमाची माहिती देत प्रगत कृषी तंत्रज्ञान आणि शाश्वत शेती पद्धतींविषयी मार्गदर्शन केले. पशुधन आरोग्य आणि दूध उत्पादन वाढीसाठी लसीकरणाचे महत्त्व डॉ. गळकाटे यांनी स्पष्ट केले. तसेच कपाशी आणि मुंग पिकांवरील किडींचे व्यवस्थापन, मुंग पेरणी तंत्रज्ञान आणि पीक आरोग्य राखण्याच्या उपाययोजनांवर मार्गदर्शन करण्यात आले.

या कार्यक्रमात गडचिरोली जिल्ह्यातील २० अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांना लाभ मिळाला. कार्यक्रमाच्या यशस्वी आयोजनासाठी कृषी विज्ञान केंद्र, सोनापूर आणि केंद्रीय कापूस संशोधन संस्थेच्या तज्ञांचे सहकार्य लाभले.

Gadchiroli Edition
Mar 19, 2025 Page No. 8
Powered by: erelego.com

देशोन्नती

अनुसूचित जमाती शेतकऱ्यांसाठी कृषी प्रशिक्षण

देशोन्नती वृत्तसंकलन

हरभरा बियाणे व निविष्ठा वितरण

पोहरा पुर्णा : भारतीय कृषी अनुसंधान परिषद, केंद्रीय कापूस संशोशन संस्था, नागपूर यांच्यावतीने नुकतेच निमदरी (अचलपूर) या आदिवासी बहुल गावात एकदिवसीय शेतकरी प्रशिक्षण, हरभरा बियाणे व कृषी उपयोगी निविष्ठा वितरण कार्यक्रम केंद्र शासन पुरस्कृत अनुसूचित जमाती विकास कृती आराखडा या योजनेंतर्गत आयोजित करण्यात आला. यामध्ये केंद्रीय कापूस संशोधन संस्थेचे योजना समन्वय अधिकारी व वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. दीपक नगराळे, अचलपूर तालुका कृषी अधिकारी अक्षय क्षीरसागर, श्रीमती श्रद्धा भुले सहायक कृषी अधिकारी, शशांक कुरळकर उपकृषी अधिकारी, श्रीमती लक्ष्मी काळे सरपंचा निमदरी, रमेश बेलसरे उपसरपंच निमदरी, निशांत इंगळे, सहायक तंत्रज्ञान व्यवस्थापक आत्मा, आर. एम. रामटेके, वरिष्ठ तांत्रिक सहायक व सारंग श्रीरामे, वाय. पी. १ तसेच निमदरी गावातील मोठ्या संख्येने महिला व पुरुष शेतकरी यांचा सहभाग होता.

सर्वप्रथम कार्यक्रमाची सुरुवात मान्यवरांचे स्वागत पुष्पगुच्छ देऊन करण्यात आली. कार्यक्रमा दरम्यान डॉ. दीपक नगराळे यांनी कपाशी व हरभरा पिकातील मुख्य कीड व रोगांचे एकात्मिक व्यवस्थापन, अक्षय क्षीरसागर यांनी कृषी विभागातील नवनवीन योजना, सोबतच आर. एम. रामटेके कपाशी व हरभरा पिकातील तण नियंत्रण तसेच खत व्यवस्थापन यावर सविस्तर मार्गदर्शन केले.

यावेळी निमदरी येथील अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांना कृषी निविष्ठांचे वितरण करण्यात आले. यामध्ये हरभरा बियाणे, निमतेल, बीजप्रक्रियेसाठी ट्रायकोडर्मा मित्र बुरशी व कपाशीतील गुलाबी बोंडअळी निगराणीसाठी कामगंध सापळे यांचे उपस्थित शेतकऱ्यांना वाटप करण्यात आले.

हा कार्यक्रम विशेष करून प्रत्येक आदिवासी गावाला स्वावलंबी आणि स्वयंपूर्ण बनविण्याच्या उद्देशाने केंद्र शासन पुरस्कृत 'आदि कर्मयोगी अभियान' च्या धर्तीवर शुभारंभाच्या दिवशी आयोजित करण्यात आला. कार्यक्रमाचे संचालन सहायक तंत्रज्ञान व्यवस्थापक निशांत इंगळे यांनी केले. आभार आर. एम. रामटेके यांनी मानले.

Amravati Edition
Oct 20, 2025 Page No. 6
Powered by: erelego.com

लोकमत

मुतनूर येथे कार्यक्रम : कृषी निविष्ठा वितरित

अनुसूचित जमाती शेतकऱ्यांना उत्पादन वाढीसाठी प्रशिक्षण

लोकमत न्यूज नेटवर्क

चामोर्शी : भारतीय कृषी अनुसंधान परिषद, केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था नागपूर द्वारा व कृषी विज्ञान केंद्र, सोनापूर गडचिरोली तसेच तालुका कृषी कार्यालय चामोर्शी यांच्या सहकार्याने अनुसूचित जमाती शेतकऱ्यांसाठी शेतकरी प्रशिक्षण व कृषी निविष्ठा वितरण कार्यक्रम १८ डिसेंबर रोजी पार पडले. मुतनूर येथे पार पडलेल्या कार्यक्रमात कृषी उपयोगी निविष्ठा म्हणून ताडपत्री, रासायनिक फवारणी संरक्षण किट, जैविक खते, निंबोळी अर्क आणि पाण्यात विरघळणारी खते वितरित करण्यात आली.

कार्यक्रमाला संस्थेचे समन्वय अधिकारी तथा वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. दीपक नगराळे, वरिष्ठ शास्त्रज्ञ तथा कृषी विज्ञान केंद्राचे प्रमुख डॉ. किशोर झाडे, विषय तज्ज्ञ (पशुवैद्यकीय शास्त्र) डॉ. उल्हास गळकाटे, (कीटकशास्त्रज्ञ) डॉ. शिवाजी ठुबे, तालुका कृषी अधिकारी अमित तुमडाम, विषयतज्ज्ञ (पीक संरक्षण) पुष्पक बोथीकर, विषयतज्ज्ञ (कृषीशास्त्र) डॉ. पी.एन. चिरडे उपस्थित होते. कार्यक्रमादरम्यान डॉ. उल्हास गळकाटे यांनी उन्नत पशुखाद्याचे फायदे व महत्त्व तसेच पाळीव प्राण्यांचे आरोग्य आणि दूध उत्पादन वाढवण्यासाठी वेळोवेळी लसीकरणाचे महत्त्व विशद केले. अमित तुमडाम यांनी शेतकऱ्यांना विविध कृषी योजनांची माहिती दिली तसेच पुष्पक बोथीकर यांनी कपाशी व धान पिकांवरील प्रमुख किडींबद्दल सविस्तर ओळख करून त्यांचे एकात्मिक व्यवस्थापन कसे करावे यावर मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाच्या यशस्वितेसाठी सारंग श्रीरामे तसेच कृषी कर्मचाऱ्यांनी सहकार्य केले. यावेळी मुतनूर, पाविमुरांडा, पुसेर येथील शेतकऱ्यांनी सहकार्य केले.

अनुसूचित जमातीच्या शेतकऱ्यांना कृषी निविष्ठा साहित्य वाटप करण्यात आले.

विकास कृती आराखड्याची माहिती

डॉ. दीपक नगराळे यांनी विशेषत: अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांच्या सर्वांगीण विकासाकरिता असलेल्या केंद्र शासन पुरस्कृत अनुसूचित जमाती विकास कृती आराखडा योजनेच्या उद्दिष्टांविषयी सविस्तर माहिती दिली. याद्वारे विकास साधता येते, असे सांगितले.

उत्पादनवाढीसाठी जोडधंदा करावा

डॉ. किशोर झाडे यांनी जिल्ह्यातील कृषी परिस्थिती, उत्पादन वाढीसाठी जोडधंद्याचे महत्त्व आणि वनउत्पादन व अन्नपदार्थातील मूल्यवर्धन या विषयावर उपस्थितांना संबोधित केले. डॉ. शिवाजी तुबे यांनी कापाशी व धान पिकातील किडींसाठी प्रभावी जैविक नियंत्रण व्यवस्थापन कसे करावे यावर शेतकऱ्यांना माहिती दिली.

Hello Gadchiroli
Page No. 2 Dec 22, 2024
Powered by: erelego.com

Farmers' training by KVK held at Salaimendha village

■ Staff Reporter

KRISHI Vigyan Kendra (KVK) of ICAR-Central Institute of Cotton Research (ICAR-CICR), Nagpur, conducted a Farmers' Training cum Critical Input Distribution Programme at Salaimendha village, Hingna Taluka, recently.

The training programme was held under the Tribal Sub Plan (TSP) scheme. The objective of the programme was to enhance the economic status of tribal farmers by improving the productive and reproductive performances of their livestock, thereby contributing to income generation and promotion of sustainable integrated natural farming practices.

Dr Ulhas Galkate, Subject Matter Specialist (Veterinary Science) and convenor of the programme, emphasised the importance of balanced nutrition in goats, cows, and buffaloes to ensure better health and higher returns from livestock.

Dr Galkate described balanced feeding as a key element in achieving profitability in animal husbandry. He also sensitised farmers about the control of ecto and endoparasitic infestations in livestock to avoid economic losses and to prevent parasitic diseases, especially protozoan infections.

Dr Dipak Nagrale, Senior Scientist (Plant Pathology), ICAR-CICR, Nagpur, urged farmers to utilise livestock dung effectively by treating it with Trichoderma and other bio-products to convert it into nutrient-rich organic manure, thereby increasing the organic matter content in soil.

Dr Sachin Wankhede, SMS (Agrometeorology), created awareness among farmers about lightning safety measures, especially during the pre-monsoon period. He encouraged the farmers to join KVK's WhatsApp groups to regularly receive weather-based agro-advisories issued every Tuesday and Friday for timely decision-making.

Dr Mayur Meshram, SMS (Agronomy), anchored the programme and shared insights on eco-friendly farming models that integrate livestock as a central component of sustainable agriculture. On this occasion, critical livestock inputs such as concentrate premix and medications for ectoparasitic and endoparasitic control were distributed to the participating farmers.

The programme was organised under the able guidance of Dr V N Waghmare, Director, ICAR-CICR, Nagpur.

The programme witnessed active participation from more than 50 tribal farmers, including prominent village representatives. Yogesh Madavi, Sheshrao Mankar, Sheshrao Randai, and Sarang Shrirame extended wholehearted support in organising the event. Dr Sachin Wankhede proposed a vote of thanks.

देशोन्नती

अनुसूचित जमाती शेतकऱ्यांसाठी कृषी प्रशिक्षण

देशोन्नती वृत्तसंकलन

हरभरा बियाणे व निविष्ठा वितरण

पोहरा पुर्णा : भारतीय कृषी अनुसंधान परिषद, केंद्रीय कापूस संशोशन संस्था, नागपूर यांच्यावतीने नुकतेच निमदरी (अचलपूर) या आदिवासी बहुल गावात एकदिवसीय शेतकरी प्रशिक्षण, हरभरा बियाणे व कृषी उपयोगी निविष्ठा वितरण कार्यक्रम केंद्र शासन पुरस्कृत अनुसूचित जमाती विकास कृती आराखडा या योजनेंतर्गत आयोजित करण्यात आला. यामध्ये केंद्रीय कापूस संशोधन संस्थेचे योजना समन्वय अधिकारी व वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. दीपक नगराळे, अचलपूर तालुका कृषी अधिकारी अक्षय क्षीरसागर, श्रीमती श्रद्धा भुले सहायक कृषी अधिकारी, शशांक कुरळकर उपकृषी अधिकारी, श्रीमती लक्ष्मी काळे सरपंचा निमदरी, रमेश बेलसरे उपसरपंच निमदरी, निशांत इंगळे, सहायक तंत्रज्ञान व्यवस्थापक आत्मा, आर. एम. रामटेके, वरिष्ठ तांत्रिक सहायक व सारंग श्रीरामे, वाय. पी. १ तसेच निमदरी गावातील मोठ्या संख्येने महिला व पुरुष शेतकरी यांचा सहभाग होता.

सर्वप्रथम कार्यक्रमाची सुरुवात मान्यवरांचे स्वागत पुष्पगुच्छ देऊन करण्यात आली. कार्यक्रमा दरम्यान डॉ. दीपक नगराळे यांनी कपाशी व हरभरा पिकातील मुख्य कीड व रोगांचे एकात्मिक व्यवस्थापन, अक्षय क्षीरसागर यांनी कृषी विभागातील नवनवीन योजना, सोबतच आर. एम. रामटेके कपाशी व हरभरा पिकातील तण नियंत्रण तसेच खत व्यवस्थापन यावर सविस्तर मार्गदर्शन केले.

यावेळी निमदरी येथील अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांना कृषी निविष्ठांचे वितरण करण्यात आले. यामध्ये हरभरा बियाणे, निमतेल, बीजप्रक्रियेसाठी ट्रायकोडर्मा मित्र बुरशी व कपाशीतील गुलाबी बोंडअळी निगराणीसाठी कामगंध सापळे यांचे उपस्थित शेतकऱ्यांना वाटप करण्यात आले.

हा कार्यक्रम विशेष करून प्रत्येक आदिवासी गावाला स्वावलंबी आणि स्वयंपूर्ण बनविण्याच्या उद्देशाने केंद्र शासन पुरस्कृत 'आदि कर्मयोगी अभियान' च्या धर्तीवर शुभारंभाच्या दिवशी आयोजित करण्यात आला. कार्यक्रमाचे संचालन सहायक तंत्रज्ञान व्यवस्थापक निशांत इंगळे यांनी केले. आभार आर. एम. रामटेके यांनी मानले.

Amravati Edition
Oct 20, 2025 Page No. 6
Powered by: erelego.com

देशोन्नती

लेंडेझरी विटपूर येथे 'जनजातीय गौरव वर्ष पखवाडा'

लोहारा/गायमुख : भा.कृ.अनु.प.-केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था, नागपूर तर्फे 'जनजातीय गौरव दिवस २०२५' उद्घाटन कार्यक्रम प्रसंगी दिनांक १ नोव्हेंबर २०२५ रोजी साजरा करण्यात आला. हा कार्यक्रम भगवान बिरसा मुंडा यांच्या १५० व्या जयंतिनिमित्त आयोजित करण्यात आला होता. कार्यक्रमाचे आयोजन अनुसूचित जमातींच्या बहुसंख्य लोकसंख्या असलेल्या लेंडेझरी विटपूर या गावांत, तालुका-तुमसर, जि. भंडारा येथे करण्यात आले.

कार्यक्रमाच्या सुरुवातीला मान्यवरांनी भगवान बिरसा मुंडा आणि इतर आदिवासी स्वातंत्र्यसैनिक, समाजसुधारक व लोकनायकांना अभिवादन करून श्रध्दांजली अर्पण केली. याप्रसंगी डॉ. दिपकनगराळे (वरिष्ठशास्त्रज्ञ व समन्वय अधिकारी), डॉ. नारायण बोरकर (शास्त्रज्ञ), सुजीत कुंभरे (तांत्रिक अधिकारी), प्रतिमा टेकाम (कृषी सखी), झनकलाल सलामे (पोलीस पाटील), हरीशचंद्र भलावी (माजी पोलीस पाटील), जीवनज्योती कोरचे, छाया टेकाम (आशा कार्यकर्ती) व सारंग श्रीरामे (वाय. पी.-१) के.का.सं.सं., नागपूर हे मान्यवर उपस्थित होते.

उद्घाटनपर भाषणात डॉ. नगराळे यांनी भगवान बिरसा मुंडा यांचे ब्रिटिश सत्तेविरुद्धचे योगदान, अंधश्रद्धा निर्मूलन, मद्यनिषेध, आदिवासी समाजाच्या सामाजिक व आर्थिक उन्नतीसाठी केलेले कार्य यावर प्रकाश टाकला. तसेच त्यांनी पखवाड्याच्या विषय नुसार शिक्षण (एकलव्य मॉडेल शाळा, आश्रम शाळा), आरोग्यसेवा, महिला सक्षमीकरण (स्वयंसहायता गट, आदिवासी महिला सशक्तीकरण योजना), कौशल्य विकास आणि आर्थिक साक्षरता याबाबत मार्गदर्शन केले. यावेळी शेतकऱ्यांना कापूस व तांदूळ पिकातील प्रगत तंत्रज्ञान, तसेच महाविस्तार-कृत्रिम बुद्धिमत्ता ॲप या डिजिटल कृषी व्यासपीठाचे महत्व समजावून देण्यात आले.

Bhandara Edition
Nov 06, 2025 Page No. 8
Powered by: erelego.com

सकाळ

बोटोणी गावात 'जनजातीय गौरव वर्ष पंधरवाडा'

केंद्रीय कापूस संशोधन, कृषी विभागाचा संयुक्त उपक्रम, शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन

सकाळ वृत्तसेवा

मारेगाव, ता. १६ : भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद-केंद्रीय कापूस संशोशन संस्था, नागपूर व कृषी विभाग मारेगाव यांच्या संयुक्त विद्यमाने तालुक्यातील बोटोणी या गावामध्ये 'जनजातीय गौरव वर्ष पंधरवाडा' केंद्रशासन पुरस्कृत अनुसूचित जमाती विकास कृती आराखडा या अंतर्गत आयोजित करण्यात आला होता.

हा कार्यक्रम भगवान बिरसा मुंडा यांच्या १५० व्या जयंतीनिमित्त आयोजित करण्यात आला होता. सर्वप्रथम कार्यक्रमाची सुरवातीला भगवान बिरसा मुंडा आणि इतर आदिवासी स्वातंत्र सैनिक, समाजसुधारक याना अभिवादन करून श्रद्धांजली अर्पण करण्यात आली. केंद्रीय कापूस संशोशन संस्थेचे वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. दीपक नगराळे, आर. एम. रामटेके, वरिष्ट तांत्रिक सहाय्यक, सहाय्यक कृषी अधिकारी विनायक जुमानके, सरपंच सुनीता जुमानके, आश्रमशाळेतील मुख्याधापक नीरज भिवगडे, सारंग श्रीरामे व मारेगाव तालुक्यातील बोटोणी या गावातील ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. संचालन व तांत्रिक सहाय्यक आर. एम. रामटेके यांनी केले. प्रास्तविक डॉ. दीपक नगराळे यांनी केले. भगवान बिरसा मुंडा यांचा जीवनक्रम तसेच त्यांनी ब्रिटिश सत्तेविरुद्ध केलेला संघर्ष, आदिवासी समाजाच्या सामाजिक व आर्थिक उन्नतीसाठी केलेले कार्य यावर त्यांनी प्रकाश टाकला. आर. एम. रामटेके यांनी पंधरवाड्याच्या विषयानुसार बियाणे बँक व स्वदेशी वाण व त्याचे संवर्धन तसेच कपाशी व हरभरा पिकाबद्दल सद्यस्थितीत करावयाच्या उपाय योजना यावर सविस्तर मार्गदर्शन केले. विनायक जुमानके यांनी कृषी विभागातील नव-नवीन योजनांविषयी माहिती दिली. तसेच सुरक्षित फवारणी, फळबाग, योजना, जलतारा, बीज प्रक्रिया या बाबत माहिती दिली. यावेळी बोटोणी येथील अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांना कृषी निविष्ठांचे वितरण करण्यात आले. यामध्ये बीजप्रक्रियेसाठी स्फुरद विरघळवणारे जिवाणू, कपाशी मध्ये उपयोगी पडणारे कीटकनाशक व बुरशीनाशक यांचे शेतकऱ्यांना वाटप करण्यात आले.

Nagpur, Yavatmal-Today
17/11/2025 Page No. 3

जनमाध्यम

शेतकऱ्यांसाठी प्रशिक्षण व कृषी उपयोगी निविष्ठा वितरण

आसेगाव पूर्णा/वार्ताहर

भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद केंद्रीय कापूस संशोशन संस्था, नागपुर यांच्या वतीने २९ डिसेंबरला नुकतेच निमकुंड (ता. अचलपूर) येथे एक दिवसीय शेतकरी प्रशिक्षण व कृषि उपयोगी निविष्ठा वितरण कार्यक्रम केंद्र शासन पुरस्कृत अनुसुचित जमाती विकास कृती आराखडा या योजने अंतर्गत आयोजित करण्यात आला. यामध्ये केंद्रीय कापूस संशोशन संस्थेचे योजना समन्श्रय अधिकारी व वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. दिपक नगराळे, डॉ. नारायण बोरकर-शास्सृज्ञ श्रीमती. रताबाई नागले-सरपंच, श्रीमती. शीतलसोनार-ग्रामविकास अधिकारी मनोज तायडे सहायक कृषी अधिकारी आर. एम. रामटेके वरिष्ट तांत्रिक सहाय्यक, श्री. सारंग श्रीरामे वाय. पी. १ तसेच निमकुंड, काळवीट गावातील महिला व पुरुष शेतकरी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. सर्वप्रथम कार्यक्रमाची सुरवात दीपप्रज्वलन व मान्सवरांचे पुष्पगुच्छ देऊन स्वागत करण्यात आली. आर. एम. रामटेके यांनी केले. कार्यक्रमा दरम्मान डॉ. दिपक नगराळे यांनी अनूसूचित जमाती कृती विकास आराखडा व कपाशी पिकातील मुख्य कीड व रोगांचे एकात्मिक व्यवस्थापन डॉ. नारायण बोरकर यांनी शेती उपयोगी लागणारे नवनवीन अवजारे व त्यांची निगा कशी राखावी मनोज तायडे यांनी कृषि विभागातील नवनविन योजना, सोबतच आर. एम. रामटेके यांनी कापूस या पिकाकरिता सघन लावगड पद्धत यावर सविस्तर मार्गदर्शन केले. यावेळी निमकुंड व काळवीट येथील अनुसूचित जमाती समूहातील शेतकऱ्यांना कृषी साहित्याचे वितरण करण्यात आले.